

Tallinna
tehnikumi põhikiri

ISBN 9789949483150 (pdf)

Tallinna Tehnikumi põhikiri.

(Seaduseandliku delegatsiooni poolt 14. mail 1920. a. vastu võetud.)

I. Siht ja ülesanne.

1. Tehnikumi ülesandeks on oma õpilasi valmistada: 1) tegelisteks inseneerideks ning tegelisteks arhitektideks ja 2) tehnikuteks.

II. L a a d.

2. Tehnikum jaguneb eeltehnikumiks (eelkursus) ja tehnikumi alam- ning ülemastmeks.

3. Eeltehnikum on eelastmeks tehnikumile: tema valmistab algkooli lõpetajaid ette tehnikumi kursusele, neile andes tarvilikke teoreetilisi eelteadmisi ning võimisi ja õpetades praktilist oskust tehnikumi õpetöökodades.

Märkus: Praktilist oskust võib õpilane omandada ka väljaspool — sellekohases tööstuse ettevõttes.

4. Tehnikum — alamastmest alates — jaguneb erialade järele sellekohastesse osakondadesse.

5. Tehnikumi alamaste valmistab ette tehnikuid ja meistreid — vastavalt osakonnale.

6. Tehnikumi ülemaste valmistab ette tegelikke inseneere ja tegelikke arhitekte.

7. Tehnikumi juures võib avada tehnilise hariduse andmiseks sellekohases eripõhikirjas ettenähtud korraldusega osakonde ja kursusi.

8. Kooliaasta jaguneb kaheks semestriks.

9. Õpeaja kestvus igal semestril on keskmiselt kaheksateistkümme (18) nädalat.

10. Õpeaja alguse ja lõpu igal semestril määrab ära haridusministeerium — tehnikumi ettepanekul.

11. Kursuse kestvus on:

eeltehnikumil — kuus semestrit,

tehnikumi alamastmel — kolm semestrit,

tehnikumi ülemastmel — kolm semestrit.

III. Asutamine ja ülevalpidamine.

12. Tehnikum peetakse üleval riigi poolt. Eesti tehnika seltsil, kui tehnikumi asutajal, jääb õigus osa võtta hoolekogu kaudu tehnikumi juhtimisest ja ülevalpidamisest.

IV. Ülevalve, juhtimine ja korraldamine.

13. Tehnikum allub haridusministeeriumile.

14. Tehnikumi tegevust juhivad ja korraldavad:

a) tehnikumi juhataja — direktor,

b) tehnikumi juhataja abi — inspektor,

c) osakondade juhatajad,

d) õpetajad,

e) õpetajate nõukogu ja

f) hoolekogu (kuratoorium).

V. Õpe- ja kasvatuse osa.

15. Eeltehnikumini õpetus on praktiline ja teoreetiline, kus juures viimane on kõigil ühine.

16. Teoreetilist õpetust eeltehnikumini antakse tehnikumi juures, kuna praktilist oskust õpetatakse tehnikumi õpetöökodades või mujal tarvilisel kõrgusel seisvas tööstuse ettevõttes.

17. Eeltehnikumini õpetatavad ained on: Eesti keel, 2 võõrast keelt, matemaatika, maadeteadus, ajalugu, loodusteadus, füüsika, keemia, kodanikuteadus, kaubanduslikud ained, ainete tehnoloogia, joonestamine, joonistamine, ilukirjutus.

18. Tehnikumi alam- ja ülemastme kursus jaguneb järgmistesse osakondadesse: masinaehitus, elektrotehnika, laevaehitus, inseneriehitus ühes maamõetmise jaoskonnaga, hüdrotehnika, arhitektuur ja keemia.

19. Haridusministeeriumi otsuse järele võib tarvidust mööda selle põhikirja põhjal avada uusi osakondi ja osakondade juure jaoskondi, mis tehnilise õpeasutuse ülesandele vastavad.

20. Tehnikumis õpetatavad ained :

A. Ühised kõigil osakondadel.

Algebra, geomeetria, trigonomeetria, analüütiline geomeetria, kõrgem algebraline analüüs, differentsiaal- ja integraalarvamisid, geo-

meetriline joonestamine, kujutav geomeetria, füüsika, keemia, elektrotehnika algõpetus, tugevusõpetus, rahvamajandus ja ühiskonnateadus, ärikirjad ja arvetepidamine, tervishoid.

B. Vastavatel osakondadel eriti.

1. Masinaehitus: geodeesia, vaba-joonistamine, tehniline joonestamine, staatika, grafostaatika, liikumise õpetus, kinemaatika, hüdromehaanika, soojusõpetus, masinakonstruksiooni õpetus, masinakonstruksiooni harjutused, tõstemasinad, pumbad, regulaatorid, lennumasinad ja automobiilid, aurukatlad ja kütmise tehnika, aurumasinad, auruturbiinid, gaasimootorid, vesiturbiinid, tuuleveskid ja tuuleturbiinid, metallide sulatamine ja valamine, mehaaniline tehnoloogia, tööstusmasinad, üleüldine elektrotehnika, tehnilised ehitused, vedurid ja rongide liikumise mehaanika, tööstusettevõtete sisseseadmine ja kasutamine, laboratooriumi harjutused.

2. Elektrotehnika: geodeesia, vaba-joonistamine, tehniline joonestamine, liikumise õpetus, kinemaatika, soojusõpetus, masinakonstruksiooni õpetus, konstruksiooni harjutused, üleüldine masinaõpetus, aurukatlad ja kütmise tehnika, aurumasinad, metallide sulatamine ja valamine, mehaaniline tehnoloogia, nõrgavoolu tehnika, püsivoolu masinad, elektri

mõetmised, vaheldavvoolu teooria, vaheldavvoolu masinad, transformaatorid, elektri aparatuurid, elektri praktika, elektri lülituskavad ja jaamad, elektrivõrgud, elektri kasutamine tööstuses, kõrgepinge tehnika, elektri sisseadmed, eelarved ja projektid, elektriraudteed, traadita telegraf, elektrokeemia, tehnilised ehitused, tööstusettevõtete sisseadmine ja kasutamine, laboratooriumi harjutused.

3. Laevaehitus: Inglisekeel, vabajoonistamine, liikumise õpetus, kinemaatika, hüdroomehanika, soojusõpetus, masinakonstruktsiooni õpetus, masinakonstruktsiooni harjutused, tõstemasinad, pumbad, aurukatlad ja käitmisetehnika, aurumasinad, auruturbiinid, gaasimootorid, metallide sulatamine ja valamine, mehaaniline tehnoloogia, üldine elektrotehnika, laevaehituse sissejuhatus, laevaehituse joonestamine, laeva arhitektuur, laevade varustamine, laeva tesoria, laevade projekteerimine, projekteerimise harjutused, laevade väljajoonestamine põrandal, laevade eelarved, merepraktika, tööstusettevõtete sisseadmine ja kasutamine.

4. Inseneriehitus ühes maamõetmisega: mineraloogia, geoloogia, geodeesia, vabajoonistamine, tehniline joonestamine, hüdroomehanika, masinakonstruktsiooni õpetus, masinaehituse entsüklopeedia, konstruktsiooni

harjutused, ehitusmaterjalid, ehituskonstruktiooni õpetus, hoonete ruumijaotus ja sissead, kütmine ja õhuvahetus, maanteed, raudteed, sillad, tunnelid, raudbetoon, vedurid ja rongide liikumise mehaanika, hüdrotehnika entsüklopeedia, arhitektoonilised vormid, ehituse eelarved, ehitustööde juhatamine, ehituseadused, insenerehituste projekteerimine.

5. Hüdrotehnika: mineraloogia, geoloogia, geodeesia, tehniline joonestamine, hüdromehaanika, masinakonstruktiooni õpetus, masinakonstruktiooni harjutused, masinaehituse entsüklopeedia, ehitusmaterjalid, ehituskonstruktiooni õpetus, konstruktiooni harjutused, hoonete ruumijaotus ja sissead, sillad, raudbetoon, ehitusentsüklopeedia, hüdroloogia, maapinna tundmine, maakuivatus, vesivarustus, kanalisatsioon, sisemised veeteed, paisuehitus, veejõu kasutamine, turba kasutamine, sadamad, ehituseelarved, ehitustööde juhatamine, ehituseadused, hüdrotehniliste ehituste projekteerimine.

6. Arhitektuur: mineraloogia, geoloogia, geodeesia, arhitektooniline joonestamine, varjude õpetus, maaline perspektiiv, masinaehituse entsüklopeedia, ehitusmaterjalid, ehituskonstruktiooni õpetus, ehituskonstruktiooni harjutused, hoonete ruumijaotus ja sissead, projekteerimise harjutused,

kütmine ja õhuvahetus, raudbetoon, ehitusentsüklopeedia, hüdrotehnika entsüklopeedia, arhitektoonilised vormid, modelleerimise harjutused, ornamentik, arhitektuuri ajalugu, stiiliharjutused, kunsti ajalugu, linnade ehitus, ehitus-eelarved, ehitustööde juhatamine, ehituseadused.

7. Lahutusteadus: tehniline joonestamine, soojusõpetus, metallide sulatamine ja valamine, tööstusettevõtete sisseseadmine ja kasutamine, anorgaaniline keemia, analüütiline keemia, tehniline keemia, orgaaniline keemia, botaanika ja sooloogia, mineraloogia, füüsikaline keemia, tehniline füüsika, laboratooriumi praktika.

21. Peale selle loetakse tehnikumi ülemastmel pedagoogilisi aineid: kasvatusteadust ühes kasvatusteaduse ajaloo, didaktikat, pedoloogiast, hingeteadust, koolitervishoidu ja vastava aine metoodikat, missuguseid aineid need on kohustatud kuulama, kes oskuskoolide õpetajateks endid valmistavad.

22. Peale §§ 17. ja 20. nimetatud õpeainete võib eeltehnikumis ja tehnikumis õpetada, haridusministeeriumi nõusolemisel, ka teisi aineid, mis õpetajate nõukogu ja hoolekogu tarvilikuks tunnistavad.

23. Õpeainete jaotuse kava, vastavalt

semestreile ja astmeile, seab kokku õpetajate nõukogu ja kinnitab haridusministeerium.

24. Terve õpeaeg jaguneb semestriteks, mille nimetus: eeltehnikumis — I, II, III, IV, V ja VI; tehnikumis — alamastmel — I, II, III, ülemastmel — IV, V ja VI.

25. Ainete läbivõtmisele järgnevad eksamid ministeeriumi poolt kindlaks määratud tähtaegil ja terve tehnikumi kursuse läbivõtmisele peale selle lõpuprojekti valmistamine. Praktilised tööd hinnatakse kohe nende lõpetamise järel.

VI. Õpilased.

26. Eeltehnikumi I, tehnikumi I ja IV semestrile võetakse õpilasi vastu iga semestri algul.

27. Eeltehnikumi I semestrile võetakse vastu kuueaastase kursusega algkooli lõpetajaid.

28. Eeltehnikumi vanemaile semestreile võetakse vastu isikuid vastava eelharidusega selle järele, kui sisseastuja eksamil eelmiste semestrite ulatuses rahuloldavad teadmised ja võimised ilmutanud või sellekohased tunnistused ette näitab.

29. Õpilased, kes eeltehnikumi kursusele vastavad eksamid rahuloldavalt on ära teinud ja üheaastase praktika kohta tunnistused

omandanud, saavad vastava tunnistuse eeltehnikumi kursuse lõpetamise kohta, mis-sugune tunnistus neile õiguse annab astuda tehnikumi esimese semestrile õpilase omandatud praktilisele ettevalmistusele vastavasse osakonda.

30. Tehnikumi I. semestrile võetakse vastu isikuid vähemalt 16 aasta vanuses: 1) ilma eksamita — kellel eeltehnikumi ehk mõne muu kooli eeltehnikumile vastava klassi kursuse lõpetamise kohta tunnistus; 2) eksamiga eeltehnikumi kursuse ulatuses, kusjuures sisseastujal vähemalt üheaastane praktiline ettevalmistus peab olema.

Märkus: Teistes linnades avatud eeltehnikumi lõpetajad, kui õpeasutus ühise kava järele tehnikumi eeltehnikumiga korraldatud, võetakse tehnikumi alamastmele vastu ilma eksamita.

31. Õpilasele, kes kõik tehnikumi alamastme kolme semestri kursuse eksamid ja tööd ära teeb, mille nimekirja ja ulatuse haridusministeerium kinnitab, antakse, kui õpilane 6-e kuuse praktika — kas semestrite vahel või pärast seda — ära on täitnud, tunnistus alamastme lõpetamise kohta.

Märkus: Erakordsetel oludel võib haridusministeerium lubada tunnistuse ilma 6-e kuuse praktikata välja anda.

32. Tehnikumi alamastme lõputunnistuse põhjal omandavad alamastme kursuse lõpetajad — vastavalt oma osakonnale — tehniku kutse, misjuures tehnikumi õpetajate nõukogu tehnikud vähemalt kolmeaastase praktika järele meistriteks võib tunnistada.

33. Tehnikumi ülemastmele (IV. semester) võetakse vastu isikuid, kes tehnikumi alamastme kursuse on lõpetanud või kellel tunnistus mõne muu vastava õpeasutuse või selle osa lõpetamise ja nõutava praktika kohta.

34. Tehnikumi ülemastme lõpetajad saavad, kui nemad kõik selle astme kursuse eksamid ja tööd ära teinud, mille nimekirja ja ulatuse haridusministeerium kinnitab, ja praktika peal olnud vähemalt 6 kuud peale alamastmele vastuvõtmise juures nõutava üheaastase praktika, ning projekti rahuloldavalt valmistanud, ülemastme lõputunnistuse, mis neile aastase praktika järele pärast lõpetamist tegeliku inseneri ehk tegeliku arhitekti kutsetunnistuse saamiseks õiguse annab.

35. Tehnikumi ülemastme lõpetaja, kui tema peale muude ka pedagoogilistest ainetest eksamid ära teeb, omandab — pärast üheaastast praktikat erialale vastavas kutsekoolis — alama järgu kutsekooli õpetaja õigused.

36. Tehnikumi II, III, V. VI semestrile

võidaks õpilasi ainult erakordselt — vastavate teadmistega, vanaduse ja praktikaga — vastu võtta.

VII. Õpetajad.

Tehnikumi õpetajateks võivad olla kõrgema haridusega isikud, vastavalt oma erialale, kuna vähema haridusega õpetajad ajutisteks õpejõududeks võib valida.

Märkus: Erakordselt võib valida alalisteks õpetajateks ka vähema haridusega isikuid, kui viimaste teadmiste ja võimiste kohta tarvilik eeldus on olemas.

38. Õpejõud valitakse hoolekogu ja kinnitatakse haridusministeeriumi poolt.

39. Õpetaja palga suurus, tundide arv, paiuki väljateenimise kord j. m. s. on ettenähtud sellekohases erimääruses.

VIII. Juhatus.

40. Tehnikumi ja ühes sellega ka eeltehnikumi juhatajaks on tehnikumi direktor.

41. Direktori kohuseks on õpetuse ja korra ja kooli heakäigu, põhikirja nõudmiste, hoolekogu ja õpetajate nõukogude otsuse täitmise järele valvamine ning rahaliste summade vastuvõtmine ja väljaandmine. Direktor vastutab kooli õpetuslise ja kasvatuslise tegevuse eest, niisama ka majanduslise asjaajamise eest, mis tema läbi toimetatakse.

42. Kooli sisemise korra ja kasvatuslise külje üle valvab inspektor, kes direktorile abiks on üleüldise tehnikumi juhatamises.

43. Osakondade juhatajad on oma osakondade piirides direktorile tema kohuste täitmise juures abiks.

44. Direktor, inspektor ja osakondade juhatajad valitakse õpetajate nõukogu poolt ja pannakse hoolekogu kaudu haridusministeeriumile kinnitamiseks ette.

45. Teised ametnikud, peale õpejõudude, inspektori ja osakondade juhatajate, määrab ametisse direktor ministeeriumi poolt ettenähtud arvul.

IX. Õpetajate nõukogu.

46. Õpetajate nõukogu liikmeiks on direktor nõukogu juhatajana, inspektor, osakondade juhatajad, õpejõud ja kaks hoolekogu esitajat. Juhatajal on õigus tarbekorral koosolekutele kutsuda nõuandva hääleõigusega ka teisi isikuid, kes küsimuste harutamise juures abiks võivad olla.

47. Õpetajate nõukogu harutab ja otsustab küsimusi, mis õpetamisse ja kasvatamisse puutuvad. Tema lähemate kohuste hulka kuuluvad: õpeainete jaotamine õpejõudude vahel, direktori, inspektori ja osakondade juhatajate

valimine ning hoolekogu kaudu kinnitamiseks ettepanemine haridusministeeriumile, õpejõudude kandidaatide ülesseadmine, õpilaste vastuvõtmine, koolist väljaheitmine, lõputunnistuste ja koolist lahkumise tunnistuste väljaandmine, tehnikumi kodukorra väljatöötamine kui ka kõik teised õpilaste ülespidamiseks ja teadmiste hindamiseks, õpeabinõudesse ja raamatukogusse puutuvad küsimused.

48. Õpetajate nõukogu valib sekretäri oma liikmete hulgast üheks aastaks ja raamatukogu hoidja.

Õpetajate nõukogu seab õpearuande möödäläinud õpeaasta kohta kokku ja paneb selle haridusministeeriumile, hoolekogule ja Eesti tehnika seltsi juhatusele ette.

50. Õpetajate nõukogu seab õpe- ja tunnikavad kokku ja paneb haridusministeeriumile kinnitamiseks ette.

Märkus: Õpetajate nõukogul on õigus tundide jaotuse muudatusi ette võtta, sellest haridusministeeriumile teatades.

51. Õpetajate nõukogu seab kokku uute osakondade ja jaoskondade kava ja paneb haridusministeeriumile kinnitamiseks ette.

X. Hoolekogu.

52. Tehnikumi hoolekogu koosseis on järgmine: neli ministeeriumite esitajat — haridus-,

kaubandus-tööstus-, teede ja siseministeeriumi poolt; tehnikumi direktor ja kolm esitajat õpetajate nõukogu poolt; neli esitajat Eesti tehnika seltsi poolt ja üks esitaja Tallinna linna omavalitsuse poolt.

Markus: Tehnikumi hoolekogu nõusolekul võivad hoolekogusse kuuluda haridusministeeriumi kinnitamisel esitajad asutuste või seltside poolt, kes tehnikumi toetavad.

Märkus: II. Iga hoolekogu liikme volituse kestvuse määrab teda saatja asutus.

53. Hoolekogu valib enese keskelt juhataja ja kirjatöötaja ühes nende asetäitjatega üheks aastaks.

54. Hoolekogu hoolitseb tehnikumi ainelise seisukorra ja töötamise võimaluse eest ja valvab tehnikumi varanduse üle haridusministeeriumi poolt kinnitatud kodukorra põhjal.

55. Hoolekogu tegevuspiirkonda kuulub:

a) Tehnikumi varanduse korras- ja alahoidmine ja varanduse nimekirjade korraliku pidamise järel valvamine.

b) Lepingute tegemine tehnikumi ruumide, samuti ka tehnikumi ülevalpidamiseks tarvitaminevate asjade muretsemiseks, mitmesuguste koolis ettetulevate tööde täitmiseks, hoonete, klassi abinõude jne. parandamiseks, kui ka tehnikumi nimel aktide tegemine.

d) Igaaastaste tehnikumi eelarvete ja aruannete kokkuseadmine ja nende ettepanemine haridusministeeriumile ja Eesti tehnika seltsile.

e) Uute ehituste ja remontide kavatsuste läbivaatamine ja ehitustööde järel valvamine.

f) Sissetuleku ja väljamineku summade ja arvete kontrollimine.

g) Kassa seisukorra tõendamine vähemalt üks kord kuus ja tehnikumi varanduse tõendamine vähemalt üks kord aastas.

h) Kehvemate õpilaste vabastamine õpemaksust ja abirahade määramine.

i) Õpetajate nõukogu, direktori ja õpetajate nõukogu liikmete poolt ülesvõetud hoolekogu võimkonda kuuluvate küsimuste harutamine ja otsustamine.

56. Hoolekogu peab oma koosolekuid juhataja ehk tema asetäitja kokkukutsel tarvidust mööda, kuid õpetöö ajal mitte vähem kui kord kuus. Erakorralised koosolekud kutsub juhataja vähemalt kolme liikme või haridusministeeriumi nõudmisel kokku.

57. Hoolekogu koosolekud on otsusvõimulised, kui vähemalt pool liikmete arvust koos on, kelle hulgas on hoolekogu juhataja ja tehnikumi direktor (ehk nende asetäitjad).

Sel põhikirjal on edasilükkamatuse iseloom.